

Innspill fra Norges idrettsforbund til stortingsmelding om seksuell trakassering

En samlet innsats mot seksuell trakassering er viktig både i samfunnet og for oss i idretten. Med våre 1,9 millioner medlemskap tar vi vårt ansvar på alvor, og vi har i lang tid prioritert arbeidet mot seksuell trakassering og overgrep på våre arenaer. Vi ser allikevel at det kreves økt innsats fra oss og et mer omfattende arbeid for dette.

Som del av vårt strategisk arbeid for en etisk og trygg idrett, har vi satt vårt arbeid for en trygg idrett først. Imidlertid er vi en frivillig organisasjon. Vi ser vi at arbeidet trenger mer ressurser, og at vi trenger støtte fra det offentlige og andre sentrale aktører på fagfeltet for å lykkes.

I vårt innspill til stortingsmelding om seksuell trakassering har vi valgt å vektlegge tiltak som vi mener er viktig for å lykkes i arbeidet mot seksuell trakassering og overgrep. Vi har valgt å løfte fram tiltak på sentrale områder for idretten innen kunnskap, handlingskompetanse og samarbeid på tvers av frivilligheten og samfunnssektorer.

---

1. Kunnskap

For å bedre forebygge og håndtere seksuell trakassering i idretten, trenger vi mer kunnskap. Det er nesten ikke forskning på temaet i Norge ut over forskningsrapporten «Kvinner, eliteidrett og seksuell trakassering», som nå er 23 år gammel. Brede undersøkelser som Ung Vold fra NOVA, og NKVTS sin omfangsundersøkelse av volds- og overgrepserfaringer hos ungdom, gir oss et nyttig grunnlag. Samtidig trenger vi egen kunnskapsinnhenting og forskning som er spesifikk for idretten, og barn og unges fritidsaktiviteter. På området seksuell trakassering, overgrep og vold finnes ikke dette i dag. Konsekvensen blir at forebyggende tiltak baserer seg på generell forskning og ikke nødvendigvis forholder seg til eller tar opp det som er en spesifikk risiko i en idretts- eller fritidssammenheng. Det er et klart behov for å sette i gang spesifikk forskning for å hente inn kunnskap på omfang av seksuell trakassering, overgrep og vold i idretten, type opplevelser og situasjoner dette omfatter, hva som utgjør risikosituasjoner og –faktorer kunnskap om og erfaring med å si ifra om krenkelser man har opplevd.

Forslag til tiltak:

Støtte til forskning om seksuell trakassering, overgrep og vold mot barn og voksne i idrett, og annen fritidsaktivitet. Arbeidet bør omfatte omfang, type opplevelser og situasjoner, og kunnskap om og erfaring med å si ifra om krenkelser man har opplevd.

---

2. Handlingskompetanse

Vi er bekymret for at seksuell trakassering gjør at utøvere, frivillige og ansatte opplever seg ekskludert fra idretten. Det er nødvendig med gode systemer for å melde fra dersom man opplever seksuell trakassering eller overgrep, kunnskap i alle organisasjonsledd om hvordan behandle varsler og tydelig forebyggende arbeid.

Idretten ønsker at det settes av egne ressurser til å utarbeide helhetlig opplegg og definerte roller for å styrke arbeidet for en trygg idrett basert på forskning og fagkompetanse. Erfaring fra barne- og ungdomsfrivilligheten i Norge, og den informasjonen vi får fra internasjonale organisasjoner som arbeider med Safeguarding in Sport, viser at egne kompetanseopplegg, skolering av kompetansepersoner og ambassadørordninger som har informasjon om å avdekke, håndtere og gi bistand til barn, har effekt. Idretten har et behov for ekstraordinære ressurser for å utvikle universelle opplegg for hele idretten på alle nivå som så kan videreføres som del av ordinær drift.

Opplegg og organisasjonsutvikling på dette området vil være viktige universelle tiltak som komplementerer det eksisterende arbeidet som vi har i dag. Eksempel på eksisterende arbeid er lanseringen av varslingskanalen MittVarsel, Trygg på trening i regi av Redd Barna, NIFs arbeide med formidling av idrettens retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep, og informasjon om trygt treningsmiljø som er del av trenerattesten og trenerutdanning.

Støtte til idrett og annen frivillighets arbeid med dette, er også en naturlig følge av de forpliktelsene Norge har påtatt seg gjennom Lanzarote-konvensjonen (Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk) artikkel 5. Forpliktelsen innebærer å treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at personer som jevnlig er i kontakt med barn i forbindelse med aktiviteter knyttet til sport, kultur og fritid har tilstrekkelig kunnskap om seksuell utnyttning og seksuelt misbruk av barn, om hvordan dette kan oppdages, og om muligheten til å rapportere.

Forslag til tiltak:

Bidra med ressurser, økonomiske og faglige, til utvikling av kompetanseopplegg i idrett og andre frivillige organisasjoner, der det er et mål at disse etter en prosjektperiode skal kunne ivaretas av de aktuelle organisasjonenes ordinære drift.

---

3. Samhandling

På nasjonalt plan er det behov for å kunne utveksle kunnskap og erfaringer på tvers av ulike frivillige organisasjoner, og på lokalt plan er det viktig at frivilligheten og kommunene samarbeider godt. Mangel på samspill er en utfordring i arbeidet mot seksuell trakassering. Vi ber om at det offentlige bistår med å på nasjonalt nivå fasilitere møteplasser og utvikling av kompetansetiltak mellom organisasjoner. Vi ber også om at stortingsmeldingen tar opp hvordan man bidrar til at alle kommuner når ut til idrettslag og andre barne- og ungdomsorganisasjoner med lett tilgjengelig informasjon om hva de kan gjøre og hvem de kan kontakte i kommunen og/eller hos barnevernet lokalt ved mistanke om omsorgssvikt, vold og overgrep.

Vi ser et klart behov i idretten for at det i de saker der det er mistanke om eller avdekket seksuell eller annen vold mot barn er mulig for ansvarspersoner i idretten å kunne kontakte, snakke med og få råd fra fagpersoner om hvordan man følger opp utsatte og pårørende. NIF har vært i dialog med Nok. Norge om denne problemstillingen, og flere Nok.-sentre har erfaring fra samarbeid med idretten, blant annet Nok. Bergen. Det samme gjelder RVTS, og bistand fra dem på tema som risikoadferd og skadelig seksuell adferd. Idretten ønsker at det i tildelingen fra Helsedirektoratet til Nok.-sentrene, NKVTS / RVTS og eventuelle andre liknende lokale/regionale kompetansesenter, spesifiseres at disse skal være tilgjengelig med kompetanse til frivilligheten i slike situasjoner, og at de skal oppfordres til å samarbeide med frivillige organisasjoner lokalt og regionalt om hvordan man bedre kan nå ut til utsatte barn gjennom frivilligheten. Denne utvidede oppgaven bør også følges med midler til dette arbeidet.

Erfaringsutveksling med eksterne aktører er i seg selv ikke en del av kjernevirksomheten til idretten og andre frivillige organisasjoner, og en etablering av arenaer for slik erfaringsutveksling vil i praksis være avhengig av at det offentlige bistår med fasilitering, for eksempel ved at en offentlig etat eller et ombud får en slik rolle. Ansvaret bør innebære å fasilitere møteplasser og utvikling av kompetansetiltak mellom organisasjoner på nasjonalt nivå. Om ikke regjeringen ønsker at dette skal legges hos en statlig etat, kan en relevant aktør i frivillig sektor engasjeres for å ivareta denne funksjonen.

Forslag til tiltak:

Vi ønsker at regjeringen definerer en statlig aktør (LDO, Bufdir, NKVTS eller andre) som har ansvar for å bidra til erfaringsutveksling mellom frivillige organisasjoner om deres arbeid mot trakassering, overgrep og vold.

En klar økonomisk satsning på arbeidet mot trakassering, vold og overgrep er avgjørende. Hvert tiltak som defineres i planen må gir en klar økonomisk ramme, og tildeles en definert aktør for gjennomføring.
